

C/2024/889

6.2.2024

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over een herzien monitoringkader voor de circulaire economie

(COM(2023) 306 final)

(C/2024/889)

Rapporteur: **Cillian LOHAN**

Adviesaanvraag	Europese Commissie, 29.6.2023
Rechtsgrond	Artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Afdeling Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	2.10.2023
Goedkeuring door de voltallige vergadering	25.10.2023
Zitting nr.	582
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	204/0/3

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Dit monitoringkader is een verbetering ten opzichte van het vorige kader, maar moet op specifieke gebieden nog verder gaan. Deze aanvullingen komen in dit advies aan bod.

2. Ondersteuning

2.1. Het is essentieel om een monitoringkader te hebben voor een effectieve en praktische uitvoering en om ervoor te zorgen dat de monitoring van de circulaire economie de goede kant op blijft gaan.

2.2. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) erkent dat een gebrek aan vergelijkbare gegevens op sommige gebieden, in alle lidstaten, het monitoringkader beperkt.

2.3. Gegevens zijn nu veel toegankelijker via de website. Nieuwe indicatoren zijn onder andere het “percentage circulair gebruik van materialen” en “afval per hoofd van de bevolking”, wat een verbetering betekent ten opzichte van het koppelen van afvalindicatoren aan het bbp. De uitvoer van afval wordt nu gemonitord, net als het circulaire concurrentievermogen en groene innovatie.

2.4. Nieuwe indicatoren zijn welkom, bijvoorbeeld een consumptievoetafdruk, een materiaalvoetafdruk voor de productie en één voor verpakkingsafval. Ook de opname van vervoer in de voetafdruk van productieactiviteiten is positief.

3. Kritiek

3.1. De raadpleging bij het ontwerpen van het nieuwe monitoringkader was **ontoereikend** en maakte niet optimaal gebruik van de bestaande actieve netwerken, met name het partnerschapsplatform van de Europese Commissie met het EESC, en het Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie⁽¹⁾. Dit netwerk van netwerken en kennisuitwisselingsplatform is bedoeld als input voor de uitvoering van de circulaire economie; de zeer actieve coördinatiegroep van belanghebbenden hiervan is niet geraadpleegd.

3.2. Raadplegingen moeten worden gefaciliteerd door een **fonds om belanghebbenden te ondersteunen om volledig deel te nemen** aan het proces en om een hoge kwaliteit van de bijdragen te garanderen.

3.3. Ook het EESC, als adviesorgaan van de EU-instellingen en met zijn uitgebreide staat van dienst op het gebied van de circulaire economie en interne expertise, werd niet geraadpleegd. Het valt te betreuren dat het EESC **een verzoek moest indienen** om hierover **een advies op te stellen**.

⁽¹⁾ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en>

3.4. Het belang van ecologisch ontwerp voor het stimuleren van systemische veranderingen en het tot stand brengen van een circulaire economie is goed gedocumenteerd en komt tot uiting in het meest recente actieplan voor de circulaire economie en de wetgeving inzake ecologisch ontwerp. **De monitoring van het ontwerp is ontoereikend.** Zo zou de uitgifte van Cradle to Cradle Certified® kunnen worden gemonitord als een gecontroleerde certificering zonder winstootmerk.

3.5. De circulaire economie gaat niet alleen over materiaalstromen, maar veeleer over de complexe relaties tussen grondstoffen, productie en consumptie, en de mensen die hierbij betrokken zijn, alsook over de maatschappelijke gedragingen en praktijken die verband houden met werken en wonen in de economie. Dit sociale aspect wordt onvoldoende gevolgd. Sociale indicatoren zijn ook toegang en betaalbaarheid, menselijke ontwikkeling, ethische en eerlijke handel, gezondheid en veiligheid en consumentengedrag.

3.6. In een circulaire economie is er geen sprake van afval, maar veeleer van bijproducten die worden gebruikt en kunnen worden omgezet of herbestemd. Een nieuwe terminologie is geboden om niet alles als afval te classificeren, maar om deze bijproducten als secundaire grondstoffen te erkennen en te volgen.

4. Aanbevelingen

4.1. Het toezicht op **circulaire bedrijfsmodellen** (zoals hergebruik, reparatie, renovatie, platforms voor gedeeld gebruik, tweedehandswinkels en -sites) en het meten van de omvang van hun marktaandeel zouden nuttige indicatoren zijn.

4.2. De **levensverwachting van producten moet worden opgenomen** om een einde te maken aan geplande veroudering en om circulair ontwerp te stimuleren.

4.3. Er zijn al gegevens beschikbaar over **kleine en middelgrote ondernemingen** die afval minimaliseren in hun bedrijfsmodellen; deze moeten als indicator worden gebruikt ⁽²⁾.

4.4. Er moet een kernindicator voor het storten en verbranden van afval worden opgenomen om de resterende niet-circulaire praktijken in kaart te brengen. **Gemeten specifieke afvalstromen moeten zich uitstrekken tot alle sectoren**, inclusief de bouw, textiel, elektronica enz., en niet alleen de recyclingpercentages in deze sectoren meten.

4.5. Ook andere soorten afval uit de lineaire economie, zoals **verontreinigende stoffen in bodem, lucht en water**, met inbegrip van microplastics, moeten worden gedocumenteerd. Als er gegevens beschikbaar zijn, moet ook de voedselproductie worden vastgelegd.

4.6. **Subsidies voor fossiele brandstoffen** moeten in kaart worden gebracht als een overheidsfinancieringsmaatregel die wordt gebruikt om niet-circulaire energieproductie te ondersteunen.

4.7. **Transparantie in de toeleveringsketen** is vereist en is nuttig in een circulaire economie. Materiaalpaspoorten kunnen worden gemonitord om dit te ondersteunen; in de toekomst kunnen digitale productpaspoorten nog uitgebreidere gegevens opleveren. Dit zal bijdragen tot het valideren van circulariteitsclaims.

4.8. Er is een geschikt kerncijfer voor **werkgelegenheid in de circulaire economie**, maar een nadere uitsplitsing die meer inzicht oplevert, is dringend geboden. Daarbij valt te denken aan een uitsplitsing naar **geslacht, leeftijd, salaris** enz. Het is ook belangrijk om arbeidsongevallen per sector vast te leggen.

4.9. Er is een indicator voor vaardigheden (**onderdeel menselijk kapitaal**) nodig om hiaten te achterhalen, informatie te verstrekken voor opleidings- en onderwijsprogramma's en de capaciteit op de markt te waarborgen ⁽³⁾.

4.10. De aan het monitoringkader gekoppelde website is nuttig, is verbeterd en moet worden onderhouden. Een nieuwe website, gehost door de Commissie met behulp van Eurostat-gegevens, **die de doelen en streefcijfers vermeldt** en aangeeft hoe het met de verwezenlijking daarvan staat, zou zeer **nuttig zijn om aan te zetten tot verwezenlijking van dergelijke streefcijfers**.

⁽²⁾ Flash Eurobarometer 456: Kmo's, hulpbronnenefficiëntie en groene markten — data.europa.eu.

⁽³⁾ Europe's Circular Economy and its Pact for Skills: working together for an inclusive and job-rich transition?

4.11. De circulaire economie is een praktische manier om **welvaart te genereren in de context van een welzijnseconomie**. Dit ondersteunt de trend om de beperkte focus op het bbp achter ons te laten. Monitoring moet worden gekoppeld aan de SDG's en een aanvulling vormen op de standpunten van het EESC in zijn advies "Maatregelen die verder gaan dan het bbp" ⁽⁴⁾.

Brussel, 25 oktober 2023.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE

⁽⁴⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over maatregelen die verder gaan dan het bbp voor een succesvol herstel en een duurzame en veerkrachtige EU-economie (initiatiefadvies) (PB C 152 van 6.4.2022, blz. 7); advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de duurzame economie die we nodig hebben (initiatiefadvies) (PB C 106 van 31.3.2020, blz. 1).